

LATVIJAS INSTITŪTS

VALSTS
PĒTĪJUMU PROGRAMMA
NACIONĀLĀ
IDENTITĀTE

Diskusija - Rīgas identitātes: vieta, telpa,
laiks., Rīga, 14.decembris, 2011.

Rīgas ģeogrāfija un identitāte

Vides identitātes veidošanās Rīgas iedzīvotāju izziņas struktūrās

Ģirts Burgmanis

Mg. Sc. geog., Latvijas Universitāte, Ģeogrāfijas un Zemes Zinātņu fakultāte

e-pasts: gjirts_rhv@inbox.lv

- *„Tā kā esmu Rīgas puika, mana bērnība saistīta ar pilsētas bruģi. Rīgā domās apstājos pie Zinātņu akadēmija skatu laukuma, par kura pieejamību ikvienam interesentam daudzi nemaz nezina. Lai gan daži stāvi jāsoļo kājām, jo lifts augstāk neved, tas ir tā vērts!” (N.Rutulis)*

- *“Esmu Rīgas puika! Centra puika!
Neslavēju sevi kā baigo dzejnieku, bet
Rīga ir tas, ko mīlu. Citādi es nevaru, arī
tagad dzīvoju centrā.”* (Latvijas hip-hop
mākslinieks bū-š)

Ģeogrāfiskā vide

- Ģeogrāfiskie – fiziskie faktori;
- Neģeogrāfiskie faktori:
 - sajūtas;
 - emocijas;
 - zināšanas par notikumiem un cilvēkiem.

Vides identitātes veidošanās

- Funkcionālo zināšanu apguve:
 - Ikdienas mijiedarbībā ar vidi (pārvietošanās);
 - Objektu izmantošana;
 - Objektu novērošana.
- Vietas/vides atpazīstamība;
- Novērotāja sociodemogrāfiskie un sociālkulturālie raksturojumi;
- Vides identitāte kā cilvēka pašidentitātes apakšstruktūra.

Paškategorizācija

- Piederība mazām grupām – sociālajām kopienām (ģimene);
- Piederība vidējām grupām/sociālajām kopienām (pilsētas un reģiona iedzīvotāji);
- Piederība lielām grupām/sociālajām kopienām (nacionāla mēroga kopiena).

Izmantotie dati un metodes

- SKDS veikta anketēšana:
 - 1003 respondenti vecumā no 18 līdz 74 gadiem 125 vietās Latvijā;
 - 99% izmantojamas anketas (n=994).
- Datu statistiskā analīze – daudzfaktoru regresijas modelis;
- Neatkarīgie mainīgie:
 - Sociāldemogrāfiskie raksturojumi;
 - Informācijas tehnoloģijas izmantošanas raksturojumi
 - Dzīvesvietas raksturojumi;
 - Attieksmes pret valsti raksturojumi;
 - Migrācijas raksturojumi;
 - Piederība Latvijas pilsoņiem un iedzīvotājiem.
- Pamatjautājums – “Kas Jums pirmais nāk prātā, dzirdot vārdus „*Jūsu mājas*”?””.

Vides kategorizācijas struktūra

- Respondentu izmantotā vides kategorizācijas struktūra:
 - Ģimene (*vecāki, bērni un sieva*);
 - Māja/dzīvoklis;
 - Reāla vieta/pilsēta/reģions (*Rīga, Vidzeme*);
 - Latvija/dzimtene;
 - Abstrakcija (*siltums, miers*);
 - Nezinu.

Kopējās tendences Latvijā

- Trūcīgo reģionu (Latgales un Zemgales) iedzīvotājiem ir tendence distancēties no konkrētu, reālu vietu izmantošanas paškategorizācijā;
- Trūcīgie iedzīvotāji biežāk paškategorizācijas procesā izmanto kategoriju “ģimene”;
- Iedzīvotāji, kuri biežāk izmanto IT retāk sevi asociē ar kādu no reālām vietām vai telpiskām vienībām;
- Pozitīva attieksme pret valsti veicina kategorijas “reāla vieta” izmantošanu.

Rīgas iedzīvotājiem raksturīgi

- Retāk izmantot kategoriju “ģimene” nekā citu Latvijas reģionu pārstāvji;
- Retāk izmantot kategoriju “abstrakcija” nekā citu Latvijas reģionu pārstāvji;
- Biežāk izmantot kategoriju “reāla vieta” (Rīga, Pārdaugava, konkrēta apkaime) nekā citu Latvijas reģionu pārstāvjiem.

Secinājumi

- Vides identitātes veidošanās un paškategorizācijas procesā īpaši nozīmīga ir indivīda ikdienas mijiedarbība ar lokālām ģeogrāfiskās, sociālās un ekonomiskās vides struktūrām;
- Rīgas iedzīvotāju paškategorizācijas procesā Rīgas pilsētvides identitātei ir būtiska pozitīva nozīme;
- Paškategorizācija procesā veidojoties vides (un ne tikai) identitātei tiek ietverti arī nozīmīgi tuvākie cilvēki un subjektīvi nozīmīgas atmiņas;
- Strauji pieaugošā informāciju tehnoloģiju izmantošana nosaka cilvēka izziņas struktūras un vides identitātes veidošanos, ietekmējot paškategorizācijas procesa gaitu.

Paldies par uzmanību!